

Будинки і споруди

**СПОРТИВНІ ТА ФІЗКУЛЬТУРНО-
ОЗДОРОВЧІ СПОРУДИ**

ДБН В.2.2-13-2003

Зміна № 1

Київ

Мінрегіонбуд України

2010

Будинки і споруди
Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди

РОЗРОБЛЕНО: Відкрите акціонерне товариство "Український зональний науково-дослідний і проектний інститут по цивільному будівництву" (ВАТ "КиївЗНДІЕП")

За участю:

Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М.Марзєєва
АМН України

УкрНДІ пожежної безпеки МНС України

Держпожбезпеки МНС України

ПРИЙНЯТО ТА

НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 30.12.2009 р. № 704 та від 15.07.2010 р. № 265, чинна з 2010-10-01

ТЕКСТ

Вступна частина. У першому абзаці після слів: "із місцями для глядачів або без них" додати: "з умовною висотою до 73,5 м (включно)", висотні будинки з урахуванням вимог ДБН В.2.2-24, далі – за текстом.

Пункт 1.1 У першому реченні після словосполучення: "культурно-видовищні" додати: "готелями". У кінці останнього речення додати: "з дотриманням вимог ДБН В.2.2-3, ДБН В.2.2-16, ДБН В.2.2-17, ДБН В.2.2-20".

Пункт 1.4 У кінці першого речення замінити шифр: "ВСН 62" на "ДБН В.2.2-17".

Пункт 1.6 У першому реченні "СНиП 2.08.01" замінити на: "ДБН В.2.2-15", додати: ДБН В.1.2.10.

У кінці першого речення другого абзацу замінити "СанПиН 3077" на "СН

3077", "СанПиН 1304" на "СН 1304", після "ДБН 360" додати: "ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.2-15".

Додати до розділу 1 "Загальні положення" нові пункти 1.8, 1.9 і 1.10 *такого змісту:*

"1.8 Сміттєпроводи спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд слід проектувати згідно з вимогами ДСТУ Б В.2.5-34.

1.9 Потреба в ліфтах залежно від поверховості спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд, кількість та типи повинні відповідати вимогам ДБН В.2.2-9, ДСТУ ISO 4190-1, ДСТУ ISO 4190-2, ДСТУ ISO 4190-3, ДСТУ ISO 4190-6, ДСТУ EN 81-1, ДСТУ EN 81-2. Протипожежні вимоги до влаштування ліфтів слід виконувати згідно з вказівками НПАОП 0.00-1.02, ДБН В.1.1-7 і НАПБ Б.01.007.

1.10 Улаштування пасажирських ескалаторів та підймальних платформ визначається згідно з вимогами ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2, ДСТУ ISO 9589, ДСТУ EN 115".

Пункт 2.1 *У кінці першого речення додати:* "та згідно з вимогами ДБН В.2.2-17".

Пункт 2.3 *У кінці першого речення додати:* "ДБН В.2.3-4, ДБН В.2.3-5" *та посилання на "ВСН 62" замінити на "ДБН В.2.2-17".*

Пункт 2.10 *У кінці першого речення замінити посилання на "ВСН 62" на "ДБН В.2.2-17", додати "ДБН В.2.3-15".*

Пункт 2.19 *У кінці першого речення посилання на "ВСН 62" замінити на "ДБН В.2.2-17".*

Таблиця 11. *У рядку 10 у колонці 10 "Додаткові вимоги" в кінці абзацу додати:* "Лазні сухого жару слід проектувати з урахуванням вимог ДБН В.2.2-11 та ДБН В.2.2-9".

У рядку 19 посилання на "СНиП 2.08.01" замінити на "ДБН В.2.2-15"

У Примітці 7 посилання на "ВСН 62" замінити на "ДБН В.2.2-17".

Таблиця 12. *Доповнити приміткою такого змісту:* "Примітка 4. Кімнати особистої гігієни слід проектувати згідно з вимогами ДБН В.2.2-9".

Пункт 3.75.1 *На початку пункту додати:* "Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства) слід проектувати згідно з вимогами ДБН В.2.2-25."

Пункт 3.113 *Посилання на "ВСН 62" замінити на "ДБН В.2.2-17".*

Пункт 3.125 *Шифр посилання на "СНиП II-4" замінити на "ДБН В.2.5-28".*

Пункт 3.129 *У першому та другому абзаці перед "СНиП II-12" додати "ДБН В.2.1-10".*

Пункт 3.130 *Після "ДБН В.1.1-7" доповнити посиланням на "ГОСТ 12.1.004".*

Пункт 3.133 *Викласти у такій редакції:* "Зовнішні огорожувальні конструкції зальних приміщень у будинках I та II ступенів вогнестійкості, які трансформуються, повинні виконуватися з негорючих матеріалів із класом вогнестійкості не менше ніж E 30, у будинках III ступеня вогнестійкості – не менше ніж E 15 або з матеріалів груп горючості не нижче ніж Г2 із класом вогнестійкості не менше ніж E 30, у будинках IV ступеня вогнестійкості – із матеріалів груп горючості не нижче Г2 із класом вогнестійкості не менше E 15".

Пункт 3.134 *Перший абзац викласти у такій редакції:* "Клас вогнестійкості несучих конструкцій трибун відкритих спортивних споруд будь-якої місткості із використанням підтрибунного простору в разі розміщення в ньому допоміжних приміщень на два і більше поверхів слід приймати не нижче R 150 для балок, колон, REI 60 для ступінчастої конструкції трибун; у разі одноповерхового розміщення допоміжних приміщень у підтрибунному просторі клас вогнестійкості несучих конструкцій трибун приймається не нижче R 120 для балок, колон, REI 45 для ступінчастої конструкції трибун".

Останнє речення другого абзацу викласти в новій редакції: "Несучі конструкції трибун із кількістю рядів понад 20 повинні мати клас вогнестійкості R 120 для балок, колон, REI 45 для ступінчастої конструкції трибун".

Пункт доповнити приміткою такого змісту:

"Примітка. Ступінчаста конструкція трибун – це несуча конструкція, на

якій розташовані крісла для глядачів".

Пункт 3.135 *У першому абзаці межу вогнестійкості 0,75; 0,25 замінити на REI 45, REI 15. Останнє речення першого абзацу вилучити.*

Пункт 3.136 *викласти у новій редакції: "Конструктивні елементи крісел трибун відкритих спортивних споруд повинні бути виготовлені із матеріалів, які мають показники пожежної небезпеки не вищі, ніж горючий важкозаймистий матеріал та помірну димоутворювальну здатність згідно з ГОСТ 12.1.044, та належати до матеріалів групи займистості В2 згідно з ДСТУ Б В.1.1-2.*

Конструктивні елементи крісел трибун закритих спортивних споруд повинні бути виготовлені із матеріалів, які мають показники пожежної небезпеки не вищі ніж важкогорючий матеріал, помірну димоутворювальну здатність та помірно небезпечні за токсичністю продуктів горіння згідно з ГОСТ 12.1.044, та належати до матеріалів групи займистості В2 відповідно до ДСТУ Б В.1.1-2".

Пункт 3.137 *Останнє речення першого абзацу вилучити.*

Пункт 3.139 *Останнє речення першого абзацу вилучити.*

Пункт 3.141 *Перший абзац викласти у такій редакції: "У зальних приміщеннях критих спортивних споруд, стрілецьких галереях критих та напіввідкритих тирів і вогневих зонах критих тирів не дозволяється застосовувати будівельні матеріали для каркасів стін і стель із більш високою пожежною небезпекою ніж наведено у таблиці 17.*

Показники пожежної небезпеки для опорядження стін і стель таких приміщень слід приймати згідно з ДБН В. 2.2-9 як для зальних приміщень критих спортивних споруд". Далі – за текстом.

Таблиця 17. *Колонки під назвою "облицювання" вилучити. Слова "Матеріали для обшивки" замінити словами "показники горючості матеріалів для обшивки".*

Доповнити розділ 3 пунктом такого змісту:

"3.153 Спортивні споруди слід обладнувати знаками безпеки відповідно до вимог НАПБ А. 01.001. Знаки безпеки повинні відповідати вимогам ДСТУ ISO 6309".

Доповнити розділ 3 пунктом такого змісту:

"3.154 У штучному покритті ігрової зони критих спортивних споруд не дозволяється застосовувати матеріали з вищою пожежною небезпекою ніж В2, РП1, Т2.

Матеріали, що використовуються у навісах над трибунами спортивних споруд, повинні бути негорючими або належати до важкогорючих матеріалів згідно з ГОСТ 12.1.044".

Пункт 4.1 Після "СНиП 3.05.04" додати: "ГОСТ 287", а "ДержСанПіН 383" замінити на "ДСанПіН 136/1940". Далі – за текстом.

Пункт 5.1 У першому реченні "СНиП II-3" замінити на: "ДБН В.2.6-31".

Пункт 6.1 Посилання на "СНиП II-4" замінити на "ДБН В.2.5-28", посилання на "ДНАОП 0.00-1.32" замінити на "НПАОП 40.1-1.32", посилання "РД 34.21.122" замінити на "ДБН В.2.5-38". Доповнити у кінці речення "ДБН В.2.5-24, ДБН В.2.5-27".

Пункт 6.2 Посилання на "СНиП II-4" замінити на "ДБН В.2.5-28".

Пункт 6.5 У кінці другого речення після слів "згідно з вимогами" змінити посилання "ДНАОП 0.01-1.32" на "НПАОП 40.1-1.32", далі – за текстом.

Пункт 6.7 У кінці першого речення посилання на "СНиП II-4" замінити на "ДБН В.2.5-28".

Пункт 7.1 Посилання на "ДНАОП 0.00-1.32" замінити на "НПАОП 40.1-1.32".

У додатку Б "Перелік нормативних документів, на які наведено посилання у цих нормах" позначки наступних документів замінити такими:

"ДБН В.2.5-13-98" на "ДБН В.2.5-13-98*";

"ДНАОП 0.00-1.32-01" на "НПАОП 40.1-1.32-01";

"ДержСанПіН 383-96" на "ДСанПіН 136/1940-97";

"НАПБ А.01.001-95" на "НАПБ А.01.001-2004";

"НАПБ Б.06.004-97" на "НАПБ Б.06.004-2005";

"СанПіН 1304-75" на "СН 1304-75";

"СанПіН 3077-84" на "СН 3077-84".

Наступні нормативні документи замінити новими:

"СНиП II-3-79** Строительная теплотехника" замінити на: "ДБН В.2.6-31:2006 Конструкції будинків і споруд. Теплова ізоляція будівель";

"СНиП II-4-79 Естественное и искусственное освещение" замінити на "ДБН В.2.5-28-2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Природне і штучне освітлення";

"СНиП 2.08.01-89 Жилые здания" замінити на "ДБН В.2.2-15-2005 Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення";

"ГОСТ 21603-80 СПДС. Связь и сигнализация" замінити на "ГОСТ 21603-80 СПДС. Связь и сигнализация. Рабочие чертежи (СПДБ. Зв'язок і сигналізація. Робочі креслення)";

"ГОСТ 21613-88 СПДС. Силовое электрооборудование" замінити на "ГОСТ 21.613-88 СПДС. Силовое электрооборудование. Рабочие чертежи (СПДБ. Силове електрообладнання. Робочі креслення)";

"ГОСТ 2761-84 Источники центрального хозяйственно-бытового водоснабжения" замінити на "ДСТУ 4808:2007 Джерела централізованого питного водопостачання. Гігієнічні та екологічні вимоги щодо якості і правила вибирання";

"ВСН 62-91/Госкомархитектуры. Проектирование среды жизнедеятельности с учётом потребностей инвалидов и маломобильных групп населения" замінити на "ДБН 8.2.2-17:2006 Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення";

"РД 34.21.122-87/Минэнерго СССР, Госстрой СССР Инструкция по устройству молниезащиты зданий и сооружений" замінити на "ДСТУ Б 8.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавозахисту будівель і споруд".

Додаток Б доповнити такими нормативними документами:

ДСТУ Б В. 1.2-2-97 (ГОСТ 30402-96) Матеріали будівельні. Методи випробувань на займистість

ДСТУ Б В. 1.2-3:2006 Система забезпечення надійності та безпеки

будівельних об'єктів. Прогини і переміщення. Вимоги проектування

ДСТУ Б В.2.5-34:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Сміттєпроводи житлових і громадських, будинків. Загальні технічні умови

ДСТУ ISO 4190-1-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 1. Ліфти класу I, II, III, VI (ISO 4190-1:1999, IDT)

ДСТУ ISO 4190-2-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти класу IV (ISO 4190-2:2001, IDT)

ДСТУ ISO 4190-3-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 3. Ліфти службові класу V (ISO 4190-3:1982, IDT)

ДСТУ ISO 4190-6-2001 Установа ліфтова (елеваторна). Частина 6. Ліфти пасажирські для встановлення в житлових будинках. Планування і вибір (ISO 4190-6:1984, IDT)

ДСТУ ISO 6309:2007 Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір (ISO 6309:1987, IDT)

ДСТУ ISO 9386-1:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 1. Вертикальні підймальні платформи

ДСТУ ISO 9386-2:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 2. Приводні сходові підйомники для пересування по нахиленій площині користувачів, що сидять, стоять та перебувають в інвалідних колясках

ДСТУ ISO 9589:2005 Ескалатори. Будівельні розміри (ISO 9589:1994, ITD)

ДСТУ EN 81-1:2003 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів. Частина 1. Ліфти електричні (EN 81-1:1998, IDT)

ДСТУ EN 81-2:2003 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів. Частина 2. Ліфти гідравлічні (EN 81-2:1998, IDT)

ДСТУ EN 115:2003 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ескалаторів і пасажирських конвеєрів (EN 115:1995, IDT)

ДБН В.2.2-10-2001 Будинки і споруди. Заклади охорони здоров'я

ДБН В.2.2-11-2002 Будинки і споруди. Підприємства побутового обслуговування. Основні положення

ДБН В.2.2-16-2005 Будинки і споруди. Культурно-видовищні та дозвілліві заклади

ДБН В.2.2-20:2008 Будинки і споруди. Готелі

ДБН В.2.2-24:2009 Будинки і споруди. Проектування висотних житлових і громадських будинків

ДБН В.2.2-25:2009 Будинки і споруди. Підприємства харчування (зклади ресторанного господарства)

ДБН В.2.3-4:2007 Споруди транспорту. Автомобільні дороги. Частина I. Проектування. Частина II. Будівництво

ДБН В.2.3-5-2001 Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів

ДБН В.2.3-15-2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів

ДБН В.2.5-23:2010 Інженерне обладнання будинків і споруд. Проектування електрообладнання об'єктів цивільного призначення

ДБН В.2.5-27-2006 Інженерне обладнання будинків і споруд. Захисні заходи електробезпеки в електроустановках будинків і споруд

ВБН В.2.2-45-1-2004 Проектування телекомунікацій. Лінійно-кабельні споруди

ПУЕ-2009 Правила улаштування електроустановок

Додаток И (довідковий) доповнити у кінці: "вимоги до футбольних стадіонів дивись у додатку Ц "Футбольні стадіони ".

Додаток К, таблиця К.1 У примітці 5 позначу "ВСН 62" замінити на, "ДБН В.2.2-17".

Текст ДБН доповнити додатком Ц

Додаток Ц

(обов'язковий)

ФУТБОЛЬНІ СТАДІОНИ

Ц.1 МІСТОБУДІВНІ ВИМОГИ

Ц.1.1 Загальні положення

Ц.1.1.1 Стадіон має бути легкодоступним для під'їзду глядачів громадським транспортом. Під'їзні шляхи до стадіону повинні мати чіткі покажчики, що позначають напрям руху до стадіону або під'їзду до стадіону з будь-якого напрямку. Для проведення національних і міжнародних матчів стадіон повинен бути оснащений не менше ніж п'ятьма флагштоками.

Ц.1.1.2 Футбольні стадіони повинні мати у своєму складі наступні зони і приміщення:

- зону паркування;
- вхідну зону;
- ігрову зону;
- допоміжні приміщення для команд, арбітрів, преси, блок медичних приміщень;
- зону для глядачів.

Ц.1.2 Зона паркування

Ц.1.2.1 Для кожної категорії стадіону повинні бути дотримані відповідні вимоги до паркування згідно з таблицею Ц.1. На території стадіону повинно бути передбачено зону паркування, що охороняється, для:

- VIP-персон та запрошених гостей;
- автомобілів МВС, МНС, "швидкої допомоги";
- автомобілів ЗМІ, телебачення;
- автомобілів для маломобільних груп населення згідно з вимогами 2.10 цих Норм та ДБН В.2.2-17.

Стадіон повинен забезпечувати місця паркування не менше ніж для двох автобусів та десяти автомобілів для команд та офіційних осіб.

Таблиця Ц.1 – Основні функціональні елементи футбольних стадіонів

Найменування елементів	Категорія стадіону			
	елітна	третя	друга	перша
Місця для глядачів				
Загальна кількість індивідуальних	30000	5000	1500	200

місць				
Кількість місць під навісом	100 %	30 %	30 %	-
Ігрове поле				
Розмір ігрового поля	120×80 м	120×80м	+	+
Штучний підігрів	+	+	+	+ (з 2011 р.)
Трав'яний газон	+	+	+	+
Покриття	-	-	+	+
Допоміжні приміщення				
Роздягальня для команд	2×100 м ²	2×100 м ²	2×50 м ²	2×25 м ²
Масажна	1×16 м ²	1×16 м ²	1×16 м ²	-
Медкабінет	24 м ²	24 м ²	16 м ²	+
Кабінети допінг-контролю	2×20 м ²	2×20 м ²	2×16 м ²	+
Зал для розминки	2×105 м ²	2×105 м ²	+	-
Кімната арбітрів	2×24 м ²	2×24 м ²	2×16 м ²	16 м ²
Кімната делегата та інспектора	20 м ²	20 м ²	20 м ²	-
Штучне освітлення приміщень, не менше	1400 лк	1200 к	800 лк	-
Приміщення для преси і VIP				
Ложі преси (місць)	200	100	50	10
Ложі VI P (місць)	1500*/200 **	750/200	100/200	10/20
Прес-зал	400 м ²	400 м ²	100 м ²	-
Приміщення молодіжних програм	100 м ²	100 м ²	-	-
Платформа для телебачення (одиниць)	6	6	1	-
Кімнати ТБ, радіокоментаторська	40 м ²	25 м ²	5 м ²	2 м ²
Туалети для глядачів (з розрахунку на один сектор трибун)				
Розташовані поза стадіоном	1/200 осіб	1/200 осіб	1/100 осіб	1/20 осіб
Розташовані на стадіоні	1/200 осіб	1/200 осіб	1/100 осіб	1/20 осіб
Службові та технічні приміщення				
Кімната охорони порядку	+	+	+	-
Відеоконтроль	+	+	+	-
Огорожі				
Зовнішні	+	+	+	+
Внутрішні	-	+	+	+
Трибун	+	+	+	+
Турнікети	+	+	+	+
Місця паркування				
На території стадіону (маш./місць)	150/600	150/400	50/100	5/10
Біля стадіону (маш./місць)	450/6500	150/1300	20/250	-

Кінець таблиці Ц.1

Найменування елементів	Категорія стадіону			
	елітна	третя	друга	перша
Технічні засоби інформації				
Табло електронне (шт.)	2	+	+	+ (цифрове)

Інформаційні щити та оформлення	+	+	+	+
Флагштоки (шт.)	5	5	3	3
* – загальна кількість місць; ** – кількість місць для приїжджої команди				

Ц.1.2.2 За межами стадіону повинні бути передбачені зони паркування для автобусів та автомобілів глядачів згідно з вимогами таблиці 7.6 ДБН 360 та 5.9-5.10 ДБН В.2.3-15 та таблиці Ц.1.

До ігрової зони стадіону повинен бути забезпечений проїзд для автомобілів екстреної допомоги згідно з вимогами ДБН В.2.3-5.

Ц.1.3 Вхідна зона. Вхід на стадіон і вихід глядачів

Ц.1.3.1 Футбольні стадіони повинні по зовнішньому периметру мати огорожу, біля якої споруджуються контрольно-пропускні пункти, де може проводитись перша перевірка глядачів і, у разі необхідності, особистий огляд. Друга перевірка може бути організована при вході на стадіон.

Ц.1.3.2 Доступ на стадіон глядачів та їх вихід зі стадіону повинен бути безпечним і мати:

- площу для вільного руху глядачів згідно з вимогами 2.4, 2.5;
- окремі входи для потрапляння глядачів на стадіон та виходи з нього, обладнані турнікетами. Турнікети не можна використовувати одночасно на вхід і вихід;
- ворота (турнікети), облаштовані так, щоб унеможливити утворення натовпу і забезпечувати вільне проходження глядачів;
- вхідні двері та ворота, оснащені пристроями для замикання та швидкого їх відмикання, у тому числі вручну;
- евакуаційні проходи і сходи у секторах, забезпечені фотолюмінесцентними покажчиками, які складаються з об'ємної та плоскої розмітки, для візуалізації в умовах темряви та задимлення шляхів евакуації (коридорів, сходів, евакуаційних виходів тощо), місць розміщення засобів проти пожежного та протиаварійного захисту. Зазначена продукція повинна мати сертифікат відповідності. Усі ворота, що ведуть із стадіону, повинні бути пофарбовані у яскраві кольори;

- чіткі відповідні покажчики напрямку руху.

Ц.1.3.3 Стадіони, які претендують на проведення матчів вищого рівня (УЄФА, ФІФА, ФФУ), повинні бути обладнані електронною системою контролю допуску глядачів.

Ц.2 АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ Ц.2.1 Загальні вимоги

Ц.2.1.1 Футбольні стадіони відповідно до регламенту інфраструктури стадіонів УЄФА класифікуються залежно від кількості місць; наявності покриття; навісу на стадіоні; стану і якості газону покажчиків освітлення, за категоріями (таблиця Ц.1):елітна; третя; друга; перша.

Основні показники стадіонів залежно від класифікації наведені у таблиці Ц.1.

Ц.2.1.2 На стадіонах повинні бути передбачені умови для прийому глядачів-інвалідів і інших маломобільних груп населення згідно з вимогами додатка Г цього ДБН та ДБН В.2.2-17, крім того, на футбольних стадіонах слід передбачати:

- спеціальний вхід і місця для глядачів-інвалідів і інших маломобільних груп населення та осіб, що їх супроводжують;

- спеціально визначені та облаштовані місця для інвалідів, які пересуваються на інвалідних колясках.

Ц.2.2 Ігрова зона

Ц.2.2.1 Ігрова зона футбольних стадіонів включає:

- ігрове поле (підрозділ Ц.2.2.3);
- сектор для розминки (підрозділ Ц.2.2.4);
- ворота, запасні ворота (підрозділ Ц.2.2.5);
- лави для запасних гравців (підрозділ Ц.2.2.6).

Ц.2.2.2 Ігрова зона, яка включає ігрове поле і має розміри 120 м x 80 м, повинна мати трав'яне покриття, ширина якого від бокової лінії ігрового поля не менше 1,5 м, відстань від бокової лінії ігрового поля не менше 6 м, від кожної лінії воріт – не менше ніж 7,5 м.

Ц.2.2.3 Ігрове поле

Ігрове поле повинно бути гладеньким, рівним і мати: природний або штучний газон, дренажну систему для запобігання виходу стадіону з ладу через затоплення; систему поливу; систему штучного підігріву згідно з вимогами додатка Ф цих Норм для запобігання замерзанню у разі низької температури, чітку розмітку згідно з правилами гри; відповідні розміри згідно з таблицею Ц.1.

Ц.2.2.3.1 Встановлення рекламних щитів навколо ігрового поля не повинно мати висоту більше 90 см, нести загрозу безпеці гравців, глядачів, офіційних та інших осіб; заважати огляду поля.

Ц.2.2.3.2 Відстань між лініями, які обмежують ігрове поле, та рекламними щитами, виготовленими з негорючого матеріалу, повинна бути не менше:

- впродовж бокової лінії – 4 м;
- за лінією воріт – 5 м;
- біля кутових прапорів – 3 м.

Ц.2.2.4 Сектор для розминки

Ц.2.2.4.1 Для розминки запасних гравців повинна бути відведена зона вздовж бокової лінії чи за рекламними щитами за воротами. У разі негоди поблизу роздягалень команд на стадіонах третьої та елітної категорії слід передбачати однакові приміщення для гравців кожної команди площею не менше ніж 105 м² (7 м x 15 м).

Ц.2.2.5 Ворота, запасні ворота

Ц.2.2.5.1 Стояки та поперечини повинні бути виготовлені з дерева, металу або іншого матеріалу круглої чи еліптичної форми. Вони повинні відповідати вимогам правил гри, прийнятих Міжнародною радою футбольних асоціацій, а саме:

- відстань між стояками воріт повинна складати 7,32 м;
- відстань від нижнього краю поперечини до землі повинна складати 2,44 м.

Ц.2.2.5.2 Запасні ворота повинні бути виготовлені з аналогічного матеріалу основних воріт. У разі потреби вони мають бути встановлені протягом 15 хв та відповідати вимогам Ц.2.2.5.1.

Ц.2.2.6 Лави для запасних гравців

Ц.2.2.6.1 Дві лави для запасних гравців не менше ніж на 13 осіб кожна повинні бути обладнані місцями відповідної висоти для сидіння та розміщені по обидва боки середньої лінії з зовнішньої сторони поля на відстані не менше п'яти метрів від бокової лінії поля.

Лави повинні мати покриття.

Ц.2.3 Допоміжні приміщення

Ц.2.3.0 Футбольний стадіон повинен бути обладнаний допоміжними приміщеннями, які включають:

- роздягальні для гравців (підрозділ Ц.2.3.1);
- кімнати для арбітрів (підрозділ Ц.2.3.2);
- медичні приміщення для надання допомоги гравцям і арбітрам (підрозділ Ц.2.3.3);
- приміщення допінг-контролю (підрозділ Ц.2.3.4);
- приміщення для преси (підрозділ Ц.2.3.5).

Ц.2.3.1 Роздягальні для гравців

Ц.2.3.1.1 Стадіон повинен мати приміщення двох однакових роздягалень для гравців із розрахунку 25 осіб для кожної команди, які повинні відповідати вимогам таблиці 11 цього ДБН та мати:

- душові на 5 душових кабінок із гарячим водопостачанням;
- туалет із трьома окремими кабінами з унітазами та трьома пісуарами.

Ц.2.3.1.2 При кожній роздягальні повинні бути обладнані масажна кімната площею не менше ніж 20 м² та приміщення для медперсоналу, який супроводжує команду, площею не менше ніж 18 м² із санвузлом та душовою.

Ц.2.3.1.3 До роздягалень повинен вести окремий вхід, що охороняється, з організацією під'їзду для клубних автобусів, автомашин та через який футболісти та офіційні особи могли б безпечно входити на стадіон і залишати його, не вступаючи у контакт з глядачами.

Ц.2.3.1.4 В ігрову зону повинен вести окремий вхід, що охороняється, через який учасники футбольного матчу мають безпечно входити на футбольне

поле і залишати його, не вступаючи у контакт з глядачами, представниками засобів масової інформації або будь-якими іншими сторонніми особами. Для входів в ігрову зону необхідно передбачити відповідні умови, що забезпечують безпеку футболістів та офіційних осіб.

Вхід (вихід) в ігрову зону повинен являти собою захисний вогнестійкий телескопічний або підземний тунель. Телескопічні тунелі повинні швидко витягуватися або стискатися в разі необхідності. Допускається несучі та огорожувальні конструкції зазначених тунелів виконувати класом вогнестійкості EI 15, при цьому ці конструкції за класом поширення вогню повинні належати до групи MO.

Ц.2.3.1.5 Поряд із роздягальнями для кожної із команд мають бути розташовані два приміщення для розминки площею 105 м² кожна (7 м x 15 м), які повинні бути вентилязовані, забезпечені кондиціонуванням та штучним освітленням, та бути недоступними для сторонніх осіб.

Ц.2.3.2 Приміщення для арбітрів

Ц.2.3.2.1 Стадіон повинен мати кімнати для арбітрів (окремо для чоловіків та жінок) і делегатів матчу площею не менше ніж 24 м².

Ц.2.3.2.2 Кімнати для арбітрів повинні забезпечувати комфортність, безпеку та обмеження доступу сторонніх осіб, бути обладнаними санвузлами та душовими згідно з вимогами таблиці 12 цих Норм.

Ц.2.3.3 Пункт першої невідкладної допомоги для гравців і офіційних осіб

Ц.2.3.3.1 Стадіон повинен бути обладнаний спеціальною кімнатою для надання першої невідкладної медичної допомоги гравцям і офіційним особам матчу.

Ц.2.3.3.2 Пункт загальною площею не менше ніж 24 м² повинен бути розміщеним в зоні роздягалень, бути легко доступним при виході з ігрового поля та обладнаним згідно з вимогами ДБН В.2.2-10.

Ц.2.3.4 Пункт допінг-контролю

Ц.2.3.4.1 Стадіон повинен бути обладнаний спеціальним пунктом допінг-контролю і відповідати таким вимогам:

- розміщуватись поблизу роздягалень команд, бути недоступним для сторонніх осіб і представників ЗМІ;

- площа пункту повинна складати не менше 20 м² і включати кімнату для очікування, в якій могли б одночасно перебувати не менше 8 осіб, кімнату тестування і туалети (суміжні приміщення).

Ц.2.3.4.2 Пункт допінг-контролю повинен бути обладнаним як пункт першої невідкладної допомоги (див. Ц. 1.2.3.2):

Ц.2.3.5 Приміщення для преси

Ц.2.3.5.1 Сектори для представників засобів масової інформації

Ц.2.3.5.1.1 На стадіоні повинно бути передбачено не менше одного приміщення (таблиця Ц.1) з доступом до засобів зв'язку, а також робочий сектор для представників засобів масової Інформації. Приміщення повинно мати розміри не менше вказаних у таблиці Ц.1.

Ц.2.3.5.2 Розташування телевізійних камер

Ц.2.3.5.2.1 На стадіоні повинні бути передбачені платформи для роботи телевізійних камер і їх чисельність вказана в таблиці Ц.1. Площа платформ повинна бути не менше ніж вказано у таблиці Ц 2.

Таблиця Ц.2 – Характеристика платформ для телевізійних камер

Категорія футбольного стадіону	Площа платформи, м ² , не менше
Перша	4
Друга	6
Третя	10
Елітна	12

Ц.2.3.5.2.2 Одна головна операторська платформа встановлюється на великій трибуні, розташовується по центру і на висоті, яка утворює кут нахилу 15-20° від горизонтальної площини до центральної точки. Головна камера повинна бути встановлена так, щоб вона не була навпроти сонця і знаходилася на одному боці з кабінами телевізійних коментаторів.

Ц.2.3.5.2.3 Рекомендується на основній трибуні навпроти лінії штрафного майданчика встановити дві малі платформи для додаткових 16-метрових камер.

Ц.2.3.5.2.4 На рівні футбольного поля для встановлення камер варто передбачити місця навпроти лінії площі воріт для 5-метрових камер.

Ц.2.3.5.3 *Розташування теле- і радіопунктів для коментаторів*

Ц.2.3.5.3.1 Стадіон повинен мати кількість пунктів для теле- і радіокоментаторів згідно з вимогами таблиці Ц.1.

Ц.2.3.5.3.2 Кожний коментаторський пункт повинен мати не менше трьох місць та розміщуватись у центральній частині головної трибуни на тому ж боці, що і головні телекамери.

Ц.2.3.5.3.3 Коментаторські пункти можуть не бути стаціонарними, а такими, які тимчасово облаштовуються, виходячи із категорії матчу.

Ц.2.3.5.4 *Телестудії*

Ц.2.3.5.4.1 Стадіон повинен бути обладнаний телестудіями, що відповідають вимогам таблиці Ц.3

Таблиця Ц.3 – Характеристика телестудій

Категорія стадіону	Необхідна кількість телестудій	Параметри	Додаткові вимоги
Перша	-	-	-
Друга	2	Висота – 2,3 м, довжина – 5 м, ширина – 5 м	Включити презентаційну студію з видом на ігрове поле. Передбачити відповідний простір для безпечної зони
Третя	2		
Елітна	3		

Ц.2.3.5.5 *Розміщення позастудійного автотранспорту*

Ц.2.3.5.5.1 Розміщення та площі ділянок позастудійного автотранспорту слід приймати у відповідності з таблицею Ц.4.

Таблиця Ц.4 – Характеристика ділянки для позастудійного автотранспорту

Категорія стадіону	Місцезнаходження ділянки	Площа ділянок
Перша	-	-
Друга	На тому ж боці стадіону, що і головна телевізійна камера	Не менше 100 м ²
Третя		Не менше 1000 м ²
Елітна		Не менше 2000 м ²

Ц.2.3.5.6 *Зал для проведення прес-конференцій*

Ц.2.3.5.6.1 Місткість залу для проведення прес-конференцій повинна відповідати таблиці Ц.5 та вимогам ДБН В.2.2-16.

Таблиця Ц.5 – Характеристика залів для проведення прес-конференцій

Категорія стадіону	Кількість місць, не менше	Додаткові вимоги
Перша	-	Частина робочого медіасектора може бути використана для проведення прес-конференцій
Друга	25	Для проведення прес-конференцій повинно бути не менше одного приміщення із столом, підставкою для камери, подіумом, звуковою системою і стільцями
Третя	75	Обладнане приміщення із столами, підставкою для камер, подіумом, стільцями, звуковою системою
Елітна	100	

Ц.2.4 Зона для глядачів

Ц.2.4.1 Сектори трибун для глядачів

Ц.2.4.1.1 Місткість стадіону повинна відповідати містобудівному розрахунку для даного регіону згідно з вимогами ДБН 360, ФФУ та регламенту змагань.

Ц.2.4.1.2 Трибуни стадіону повинні бути поділені не менше ніж на чотири окремих сектори з урахуванням вимог 3.71, 3.72, та додатка С цих Норм, кожен сектор повинен мати окремі входи, роздільні турнікети, пункти харчування, туалети та інші об'єкти обслуговування.

Ц.2.4.1.3 Для кожного глядача повинно передбачатися окреме місце для сидіння, яке повинно відповідати вимогам 3.69 та 1.136 цих Норм та бути:

- прикріпленим стаціонарно до поверхні сектора;
- виготовленим із міцного матеріалу, який повинен мати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Ц.2.4.1.4 Місця для сидіння повинні мати:

- спинку заввишки не менше ніж 30 см та завширшки не менше ніж 45 см;
- мінімальну відстань між рядами 80 см.

Ц.2.4.1.5 Використання тимчасових трибун заборонено.

Ц.2.4.1.6 Не менше 5 % від загальної кількості місць на стадіоні повинно виділятися у окремо виділеному секторі стадіону виключно для вболівальників команди гостей.

Ц.2.4.2 Сектори для VIP-персон і запрошених гостей

Ц.2.4.2.1 Стадіон повинен бути обладнаний місцями для VIP-персон та мати окрему ложу для запрошених гостей, яка має бути розміщена у центрі головної трибуни над ігровою зоною; відокремлена від місця знаходження інших глядачів; мати окремий, ізольований вхід від присутності сторонніх осіб.

Ц.2.4.2.2 Кількість місць та розміри секторів для VIP-персон та лож для запрошених гостей мають виконуватися згідно з вимогами таблиці Ц.1.

Ц 2.4.3 Ложа преси

Ц.2.4.3.1 Стадіон повинен мати ложу для представників засобів масової інформації, що відповідає таким вимогам:

- усі місця із столиками повинні бути підключені до системи електропостачання і телефонного/факс зв'язку;
- кількість місць визначається відповідно до таблиці Ц.1.

Ц.2.4.4 Санітарно-гігієнічні приміщення для глядачів

Ц.2.4.4.1 У кожному секторі, окремо для жінок, чоловіків та інвалідів повинні бути передбачені санвузли, що проектуються згідно з вимогами таблиці 12 цих Норм.

Ц.2.4.4.2 Санвузли повинні бути передбачені як на території стадіону, так і поза його межами. **Ц.2.4.4.3** Санвузли повинні відповідати вимогам таблиці 12 та розділу 4 цих Норм.

Ц.2.4.5 Пункт першої медичної допомоги

Ц.2.4.5.1 На стадіоні повинні бути обладнані пункти першої медичної допомоги для глядачів.

Ц.2.4.5.2 Ці пункти повинні розташовуватися в легкодоступних місцях для глядачів і для машин швидкої допомоги як зсередини, так і ззовні стадіону. Інформація щодо проходу до них повинна забезпечуватись чіткими покажчиками у відповідності до вимог Ц.1.3.2.

Ц.2.4.5.3 Пункти першої медичної допомоги для глядачів повинні проектуватися за вимогами ДБН В.2.2-10.

Ц.3 ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ ФУТБОЛЬНИХ СТАДІОНІВ

Ц.3.1 Системи електроосвітлення

Ц.3.1.1 *Прожекторне освітлення*

Ц.3.1.1.1 Футбольні стадіони повинні бути обладнані системою прожекторного освітлення, яка відповідає стандартам УЄФА.

Ц.3.1.1.2 Футбольні стадіони повинні мати систему аварійного освітлення, яка у разі відмови систем електропостачання повинна забезпечувати необхідне освітлення секторів, усіх виходів та шляхів евакуації з метою забезпечення безпеки та керування рухом глядачів, а також гарантувати освітлення не нижче ніж 800 лк рівномірно по всьому футбольному полю.

У разі відключення обох систем слід передбачити наявність аварійного генератора, який повинен забезпечувати необхідне освітлення для екстрених ситуацій та загальної евакуації і відповідати вимогам ДБН В.2.5-23 та таблиці Ц.6

Ц.3.2 Системи зв'язку та сигналізації Ц.3.2.1 Система громадського оповіщення

Ц.3.2.1.1 Стадіон повинен бути обладнаний системою громадського оповіщення, а також системою оповіщення про пожежу та керування евакуацією людей не нижче 4-го типу згідно з ДБН В.1.1-7. Система громадського оповіщення повинна бути незалежною від головної системи електропостачання.

Таблиця Ц.6 – Характеристика систем освітлення для екстрених ситуацій та загальної евакуації

Категорія стадіону	Стаціонарні камери	Мобільні камери	Автономне освітлення
Перша	-	-	-
Друга	800-1400 лк	500-1000 лк	Забезпечити значення 2/3 інтенсивності освітлення
Третя	1200-1400 лк	800-1000 лк	Забезпечити повне негайне і

Елітна	мін 1400 лк	мін 1000 лк	еквівалентне значення інтенсивності і без перебоїв
--------	-------------	-------------	--

Ц.3.2.1.2 Стадіон елітної категорії повинен бути обладнаний екраном для передачі повідомлень для глядачів протягом матчу.

Ц.3.2.1.3 Стадіон повинен мати систему звукопідсилення. **Ц.3.2.2**
Замкнута система відеоспостереження

Ц.3.2.2.1 На стадіоні повинна бути передбачена замкнута система постійного відеоспостереження за глядачами як на підходах до стадіону, так і на території стадіону, секторах і трибунах.

Ц.3.2.2.2 Система постійного відеоспостереження повинна мати зв'язок з кімнатою контролю на стадіоні та з диспетчерським пунктом і відповідати вимогам таблиці Ц.7.

Таблиця Ц.7 – Характеристика системи відеоспостереження

Категорія стадіону	Вимоги до системи відеоспостереження стадіону	Додаткові вимоги
Перша	-	-
Друга		
Третя та елітна	Стаціонарна замкнута система відеоспостереження повинна бути обладнана зсередини і ззовні	Замкнута система відеоспостереження повинна мати вбудований пристрій для здійснення фотознімків і кольорові монітори у диспетчерському пункті

Ц.3.2.3 Диспетчерський пункт

Ц.3.2.3.1 Для координації дій усіх служб щодо проведення матчу і забезпечення громадського порядку і безпеки на стадіоні другої, третьої та елітної категорій повинен бути влаштований диспетчерський пункт, обладнаний засобами зв'язку для загального огляду всередині стадіону.

Ключові слова: зміни до ДБН, спортивні споруди, аналіз, нормативні документи, відкриті спортивні споруди, футбольні стадіони, функціонально-

планувальні вимоги, земельні ділянки

Здания и сооружения

Спортивные и физкультурно-оздоровительные сооружения

РАЗРАБОТАНО: Открытое акционерное общество "Украинский зональный научно-исследовательский и проектный институт по гражданскому строительству" (ОАО "КиевЗНИИЭП")

При участии:

Институт гигиены и медицинской экологии им. А.М. Марзеева АМН Украины

УкрНИИ пожарной безопасности МЧС Украины

Держпожбезпеки МЧС Украины

УТВЕРЖДЕНО И

ВВЕДЕНО В ДЕЙСТВИЕ: приказ Министерства регионального развития и строительства Украины от 30.12.2009 г. № 704 и от 15.07.2010 г. № 265, введена в действие с 2010-10-01

ТЕКСТ

Вступительная часть. В первом абзаце после слов: "с местами для зрителей или без них" *добавить*: "с условной высотой до 73,5 м (включительно)", высотные здания с учетом требований ДБН В.2.2-24, далее – по тексту.

Пункт 1.1 В первом предложении после словосочетания: "культурно-зрелищные" *добавить*: "отелями". В конце последнего предложения *добавить*: "с соблюдением требований ДБН В.2.2-3, ДБН В.2.2-16, ДБН В.2.2-17, ДБН В.2.2-20".

Пункт 1.4 В конце первого предложения *заменить шифр*: "ВСН 62" на "ДБН В.2.2-17".

Пункт 1.6 В первом предложении "СНиП 2.08.01" *заменить на*: "ДБН

В.2.2-15" *добавить*: "ДБН В.1.2.10".

В конце первого предложения второго абзаца заменить "СанПиН 3077" на "СН 3077", "СанПиН 1304" на "СН 1304", после "ДБН 360" добавить: "ДБН В.1.1-7, ДБН В.2.2-15".

Добавить к разделу 1 "Общие положения" новые пункты 1.8, 1.9 и 1.10 *такого содержания:*

1.8 Мусоропроводы спортивных и физкультурно-оздоровительных сооружений следует проектировать согласно требованиям ДСТУ Б В.2.5-34.

1.9 Потребность в лифтах в зависимости от этажности спортивных и физкультурно-оздоровительных сооружений, количество и типы должны отвечать требованиям ДБН В.2.2-9, ДСТУ ISO 4190-1, ДСТУ ISO 4190-2, ДСТУ ISO 4190-3, ДСТУ ISO 4190-6, ДСТУ EN 81-1, ДСТУ EN 81-2. Противопожарные требования к устройству лифтов следует выполнять согласно требованиям НПАОП 0.00-1.02, ДБН В.1.1-7 и НАПБ Б.01.007.

1.10 Устройство пассажирских эскалаторов и подъемных платформ определяется согласно требованиям ДСТУ ISO 9386-1, ДСТУ ISO 9386-2, ДСТУ ISO 9589, ДСТУ EN 115".

Пункт 2.1 *В конце первого предложения добавить: "и согласно требованиям ДБН В.2.2-17".*

Пункт 2.3 *В конце первого предложения добавить: "ДБН В.2.3-4, ДБН В.2.3-5" и ссылку на "ВСН 62" заменить на "ДБН В.2.2-17".*

Пункт 2.10 *В конце первого предложения заменить ссылку на "ВСН 62" на "ДБН В.2.2-17", добавить "ДБН В.2.3-15".*

Пункт 2.19 *В конце первого предложения ссылку на "ВСН 62" заменить на "ДБН В.2.2-17".*

Таблица 11. *В строке 10 в колонке 10 "Дополнительные требования" в конце абзаца добавить: "Бани сухого жара следует проектировать с учетом требований ДБН В.2.2-11 и ДБН В.2.2-9". В строке 19 ссылки на "СНиП 2.08.01" заменить на "ДБН В.2.2-15" В примечании 7 ссылки на "ВСН 62" заменить на "ДБН В.2.2-17".*

Таблиця 12. *Дополнить примечанием такого содержания:* "Примечание 4. Комнаты личной гигиены следует проектировать согласно требованиям ДБН В.2.2-9".

Пункт 3.75.1 *В начале пункта добавить:* "Предприятия питания (заведения ресторанного хозяйства) следует проектировать согласно требованиям ДБН В.2.2-25".

Пункт 3.113 *Ссылки на "ВСН 62" заменить на "ДБН В.2.2-17".*

Пункт 3.125 *Шифр ссылки на "СНиП II-4" заменить на "ДБН В.2.5-28".*

Пункт 3.129 *В первом и втором абзаце перед "СНиП II-12" добавить "ДБН В.2.1-10".*

Пункт 3.130 *После "ДБН В.1.1-7" дополнить ссылкой на "ГОСТ 12.1.004".*

Пункт 3.133 *Изложить в такой редакции:* "Внешние трансформирующиеся ограждающие конструкции зальных помещений в зданиях I и II степеней огнестойкости должны выполняться из негорючих материалов с классом огнестойкости не менее E 30, в зданиях III степени огнестойкости – не менее E 15 или из материалов групп горючести не ниже Г2 с классом огнестойкости не менее E 30, в зданиях IV степени огнестойкости – из материалов групп горючести не ниже Г2 с классом огнестойкости не менее E 15".

Пункт 3.134 *Первый абзац изложить в такой редакции:* "Класс огнестойкости несущих конструкций трибун открытых спортивных сооружений любой вместимости с использованием подтрибунного пространства в случае размещения в нем вспомогательных помещений на два и более этажей следует принимать не ниже R 150 для балок, колонн, REI 60 для ступенчатой конструкции трибун; в случае одноэтажного размещения вспомогательных помещений в подтрибунном пространстве класс огнестойкости несущих конструкций трибун принимается не ниже R 120 для балок, колонн, REI 45 для ступенчатой конструкции трибун".

Последнее предложение второго абзаца изложить в новой редакции: "Несущие конструкции трибун с количеством рядов свыше 20 должны иметь

класс огнестойкости R 120 для балок, колонн, REI 45 для ступенчатой конструкции трибун".

Пункт дополнить примечанием такого содержания:

"Примечание. Ступенчатая конструкция трибун – это несущая конструкция, на которой расположены кресла для зрителей".

Пункт 3.135 *В первом абзаце границу огнестойкости 0,75; 0,25 заменить на REI 45, REI 15. Последнее предложение первого абзаца исключить.*

Пункт 3.136 *изложить в новой редакции:* "Конструктивные элементы сидений трибун открытых спортивных сооружений должны быть изготовлены из материалов, имеющих показатели пожарной опасности не выше, чем горючий трудновоспламеняемый материал и умеренную дымообразующую способность в соответствии с ГОСТ 12.1.044, и принадлежать к материалам группы воспламеняемости В2 в соответствии с ДСТУ Б В.1.1-2.

Конструктивные элементы сидений трибун закрытых спортивных сооружений должны быть изготовлены из материалов, имеющие показатели пожарной опасности не выше чем трудногорючий материал, умеренную дымообразующую способность и умеренно опасные по токсичности продуктов горения в соответствии с ГОСТ 12.1.044, и принадлежать к материалам группы воспламеняемости В2 в соответствии с ДСТУ Б В.1.1 -2".

Пункт 3.137 *Последнее предложение первого абзаца изъять.*

Пункт 3.139 *Последнее предложение первого абзаца изъять.*

Пункт 3.141 *Первый абзац изложить в такой редакции:* "В зальных помещениях крытых спортивных сооружений, стрелковых галереях крытых и полуоткрытых тиров и огневых зонах крытых тиров не разрешается применять строительные материалы для каркасов стен и потолков с более высокой пожарной опасностью чем приведено в таблице 17.

Показатели пожарной опасности для отделки стен и потолков таких помещений следует принимать согласно ДБН В.2.2-9 как для зальных помещений крытых спортивных сооружений". *Далее – по тексту.*

Таблица 17. *Колонки под названием "облицовки" изъять. Слова*

"Материалы для обшивки" *заменить словами* "показатели горючести материалов для обшивки".

Дополнить раздел 3 пунктом такого содержания:

"3.153 Спортивные сооружения следует оборудовать знаками безопасности в соответствии с требованиями НАПБ А. 01.001. Знаки безопасности должны отвечать требованиям ДСТУ ISO 6309".

Дополнить раздел 3 пунктом такого содержания:

"3.154 В искусственном покрытии игровой зоны крытых спортивных сооружений не разрешается применять материалы с пожарной опасностью выше В2, РП1, Т2.

Материалы, используемые в навесах над трибунами спортивных сооружений, должны быть негорючими или принадлежать к трудногорючим материалам по ГОСТ 12.1.044".

Пункт 4.1 После "СНиП 3.05.04" *добавить:* "ГОСТ 287", а "ДержСанПиН 383" *заменить на* "ДСанПиН 136/1940". *Далее – по тексту.*

Пункт 5.1 В первом предложении "СНиП II-3" *заменить на:* "ДБН В.2.6-31".

Пункт 6.1 Ссылки на "СНиП II-4" *заменить на* "ДБН В.2.5-28", ссылку на "ДНАОП 0.00-1.32" *заменить на* "НПАОП 40.1-1.32", ссылку "РД 34.21.122" *заменить на* "ДБН В.2.5-38". *Дополнить в конце предложения* "ДБН В.2.5-24, ДБН В.2.5-27".

Пункт 6.2 Ссылку на "СНиП II-4" *заменить на* "ДБН В.2.5-28".

Пункт 6.5 В конце второго предложения после слов "согласно требованиям" *изменить ссылку* "ДНАОП 0.01-1.32" *на* "НПАОП 40.1-1.32", *далее – по тексту.*

Пункт 6.7 В конце первого предложения ссылки на "СНиП II-4" *заменить на* "ДБН В.2.5-28".

Пункт 7.1 Ссылки на "ДНАОП 0.00-1.32" *заменить на* "НПАОП 40.1-1.32".

В приложении Б "Перечень нормативных документов, на которые

приведены ссылки в этих нормах" обозначения следующих документов заменить такими:

- "ДБН В.2.5-13-98" на "ДБН В.2.5-13-98*";
- "ДНАОП 0.00-1.32-01" на "НПАОП 40.1-1.32-01";
- "ДержСанПиН 383-96" на "ДСанПиН 136/1940-97";
- "НАПБ А.01.001-95" на "НАПБ А.01.001-2004";
- "НАПБ Б.06.004-97" на "НАПБ Б.06.004-2005";
- "СанПиН 1304-75" на "СН 1304-75";
- "СанПиН 3077-84" на "СН 3077-84".

Следующие нормативные документы заменить новыми:

- "СНиП II-3-79** Строительная теплотехника" заменить на: "ДБН В.2.6-31:2006 Конструкции зданий и сооружений. Тепловая изоляция зданий";
- "СНиП II-4-79 Естественное и искусственное освещение" заменить на "ДБН В.2.5-28-2006 Инженерное оборудование зданий и сооружений. Естественное и искусственное освещение";
- "СНиП 2.08.01-89 Жилые здания" заменить на "ДБН В.2.2-15-2005 Здания и сооружения. Жилые здания. Основные положения";
- "ГОСТ 21603-80 СПДС. Связь и сигнализация" заменить на "ГОСТ 21.603-80 СПДС. Связь и сигнализация. Рабочие чертежи";
- "ГОСТ 21613-88 СПДС. Силовое электрооборудование" заменить на "ГОСТ 21.613-88 СПДС. Силовое электрооборудование. Рабочие чертежи";
- "ГОСТ 2761-84 Источники центрального хозяйственно-бытового водоснабжения" заменить на "ДСТУ 4808:20077 Джерела централізованого питного водопостачання. Гігієнічні та екологічні вимоги щодо якості і правила вибирання" (Источники централизованного питьевого водоснабжения. Гигиенические и экологические требования относительно качества и правила выбора);
- "ВСН 62-91/Госкомархитектуры. Проектирование среды жизнедеятельности с учетом потребностей инвалидов и маломобильных групп населения" заменить на "ДБН В.2.2-17:2006 Здания и сооружения. Доступность

зданий и сооружений для маломобильных групп населения";

"РД 34.21.122-87/Минэнерго СССР, Госстрой СССР Инструкция по устройству молниезащиты зданий и сооружений" *заменить на* "ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блисквозахисту будівель і споруд" (Инженерное оборудование зданий и сооружений. Устройство молниезащиты зданий и сооружений)".

Приложение Б дополнить такими нормативными документами:

ДСТУ Б В.1.2-2-97 (ГОСТ 30402-96) Материалы строительные. Методы испытаний на воспламеняемость

ДСТУ Б В.1.2-3:2006 Система обеспечения надежности и безопасности строительных объектов. Прогибы и перемещения. Требования проектирования

ДСТУ Б В.2.5-34:2007 Інженерне обладнання будинків і споруд. Сміттєпроводи житлових і громадських будинків. Загальні технічні умови (Инженерное оборудование зданий и сооружений. Мусоропроводы жилых и общественных домов. Общие технические условия)

ДСТУ ISO 4190-1-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 1. Ліфти класів I, II, III, VI (ISO 4190-1:1999, IDT) (Установка лифтовая (элеваторная). Часть 1. Лифты классов I, II, III, VI)

ДСТУ ISO 4190-2-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти класу IV (ISO 4190-2:2001, IDT) (Установка лифтовая (элеваторная). Часть 2. Лифты класса IV)

ДСТУ ISO 4190-3-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 2. Ліфти службові класу V (ISO 4190-3:1982, IDT) (Установка лифтовая (элеваторная). Часть 2. Лифты служебные класса V)

ДСТУ ISO 4190-6-2001 Установка ліфтова (елеваторна). Частина 6. Ліфти пасажирські для встановлення в житлових будинках. Планування і вибір (ISO 4190-6:1984, IDT) (Установка лифтовая (элеваторная). Часть 6. Лифты пассажирские для установления в жилых домах. Планирование и выбор)

ДСТУ ISO 6309:2007 Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір (ISO 6309:1987, IDT) (Противопожарная защита. Знаки безопасности.

Форма и цвет (ISO 6309:1987, IDT)

ДСТУ ISO 9386-1:2005 Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 1. Вертикальні підймальні платформи (Приводные подъёмные платформы для людей с ограниченными физическими возможностями. Правила безопасности, размеры и функционирование. Часть 1. Вертикальные подъёмные платформы)

ДСТУ ISO 9386-2:2005. Приводні підймальні платформи для осіб з обмеженими фізичними можливостями. Правила безпеки, розміри та функціонування. Частина 2. Приводні сходові підйомники для пересування по нахиленій площині користувачів, що сидять та перебувають в інвалідних колясках (Приводные подъёмные платформы для людей с ограниченными физическими возможностями. Правила безопасности, размеры и функционирование. Часть 2. Приводные лестничные подъёмники для передвижения по наклонной плоскости пользователей, которые сидят и находятся в инвалидных колясках)

ДСТУ ISO 9589:2005 Ескалатори. Будівельні розміри (ISO 9589:1994, ITD)
(Эскалаторы. Строительные размеры)

ДСТУ EN 81-1: 2003 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів. Частина 1. Ліфти електричні (pr EN 81-1:1998, IDT) (Нормы безопасности конструкции и эксплуатации лифтов. Часть 1. Лифты электрические)

ДСТУ EN 81-2: 2003 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ліфтів. Частина 2. Ліфти гідравлічні (pr EN 81-2:1998, IDT) (Нормы безопасности конструкции и эксплуатации лифтов. Часть 2. Лифты гидравлические)

ДСТУ EN 115:2003 Норми безпеки до конструкції та експлуатації ескалаторів і пасажирських конвеєрів (pr EN 115:1995, IDT) (Нормы безопасности конструкции и эксплуатации эскалаторов и пассажирских конвейеров)

ДБН В.2.2-10-2001 Здания и сооружения. Учреждения здравоохранения

ДБН В.2.2-11-2002 Здания и сооружения. Предприятия бытового

обслуживания. Основные положения

ДБН В.2.2-16-2005 Здания и сооружения. Культурно зрелищные и досуговые учреждения

ДБН В.2.2-20:2008 Здания и сооружения. Гостиницы

ДБН В.2.2-25:2009 Здания и сооружения. Предприятия питания (заведения ресторанного хозяйства)

ДБН В.2.3-4:2007 Сооружения транспорта. Автомобильные дороги. Часть I. Проектирование. Часть II. Строительство

ДБН В.2.3-5-2001 Сооружения транспорта. Улицы и дороги населенных пунктов

ДБН В.2.3-15-2007 Сооружения транспорта. Автостоянки и гаражи для легковых автомобилей

ДБН В.2.5-23:2010 Инженерное оборудование зданий и сооружений. Проектирование электрооборудования объектов гражданского назначения

ДБН В.2.5-27-2006 Инженерное оборудование зданий и сооружений. Защитные мероприятия электробезопасности в электроустановках зданий и сооружений

ВБН В.2.2-45-1-2004 Проектирование телекоммуникаций. Линейно кабельные сооружения

ПУЕ-2009 Правила улаштування електроустановок (Правила устройства электроустановок)

Приложение И (справочное) *дополнить в конце:* "требования к футбольным стадионам смотри в приложении Ц "Футбольные стадионы".

Приложение К, таблица К.1 *В примечании 5 обозначение "ВСН 62" заменить на "ДБН В.2.2-17".*

Текст ДБН дополнить приложением Ц

Приложение Ц

(обязательное)

ФУТБОЛЬНЫЕ СТАДИОНЫ

Ц.1 ГРАДОСТРОИТЕЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ Ц.1.1 Общие положения

Ц.1.1.1 Стадион должен быть легкодоступным для подъезда зрителей общественным транспортом. Подъездные пути к стадиону должны иметь четкие указатели, отмечающие направление движения к стадиону или подъезду к стадиону из любого направления. Для проведения национальных и международных матчей стадион должен быть оснащен не менее пятью флагштоками.

Ц.1.1.2 Футбольные стадионы должны иметь в своем составе следующие зоны и помещения:

- зону паркования;
- входную зону;
- игровую зону;
- вспомогательные помещения для команд, арбитров, прессы, блок медицинских помещений;
- зону для зрителей

Ц.1.2 Зона паркования

Ц.1.2.1 Для каждой категории стадиона должны быть соблюдены соответствующие требования к паркованию согласно таблице Ц.1. На территории стадиона должна быть предусмотрена охраняемая зона паркования, для:

- VIP-персон и приглашенных гостей;
- автомобилей МВД, МЧС, "скорой помощи";
- автомобилей СМИ, телевидения;
- автомобилей для маломобильных групп населения согласно требованиям 2.10 этих Норм и ДБН В.2.2-17.

Стадион должен обеспечивать места паркования не менее чем для двух автобусов и десяти автомобилей для команд и официальных лиц.

Таблица Ц.1 – Основные функциональные элементы футбольных стадионов

Наименование элементов	Категория стадиона			
	элитная	третья	вторая	первая
Места для зрителей				
Общее количество индивидуальных мест	30000	5000	1500	200
Количество мест под навесом	100 %	30 %	30 %	-
Игровое поле				
Размер игрового поля	120×80 м	120×80 м	+	+
Искусственный подогрев	+	+	+	+ (с 2011 г.)
Травяной газон	+	+	+	+
Покрытие	-	-	+	+
Вспомогательные помещения				
Раздевалка для команд	2×100 м ²	2×100 м ²	2×50 м ²	2×25 м ²
Массажная	1×16 м ²	1×16 м ²	1×16 м ²	-
Мед кабинеты	24 м ²	24 м ²	16 м ²	+
Кабинеты контроля допинга	2×20 м ²	2×20 м ²	2×16 м ²	+
Зал для разминки	2×105 м ²	2×105 м ²	+	-
Комната арбитров	2×24 м ²	2×24 м ²	2×16 м ²	16 м ²
Комната делегата и инспектора	20 м ²	20 м ²	20 м ²	-
Искусственное освещение помещений, не меньше	1400 л к	1200 л к	800 лк	-
Помещение для прессы и VIP				
Ложы прессы (мест)	200	100	50	10
Ложы VI P (мест)	1500*/200**	750/200	100/200	10/20
Пресс-зал	400 м ²	400 м ²	100 м ²	-
Помещение молодежных программ	100 м ²	100 м ²	-	-
Платформа для телевидения (единиц)	6	6	1	-
Комнаты ТВ, радиокментаторская	40 м ²	25 м ²	5 м ²	2 м ²
Туалеты для зрителей (в расчете на один сектор трибун)				
Расположенные вне стадиона	1/200 чел.	1/200 чел.	1/100 чел.	1/20 чел.
Расположенные на стадионе	1/200 чел.	1/200 чел.	1/100 чел.	1/20 чел.

Конец таблицы Ц.1

Наименование элементов	Категория стадиона			
	элитная	третья	вторая	первая
Служебные и технические помещения				
Комната охраны порядка	+	+	+	-
Видеоконтроль	+	+	+	-
Ограждения				
Внешнее	+	+	+	+
Внутреннее	-	+	+	+
Трибун	+	+	+	+
Турникеты	+	+	+	+
Места паркования				
На территории стадиона (маш./мест)	150/600	150/400	50/100	5/10
Около стадиона (маш./мест)	450/6500	150/1300	20/250	-
Технические средства информации				
Табло электронное (шт.)	2	+	+	+ (цифровое)
Информационные щиты и оформление	+	+	+	+
Флагштоки (шт.)	5	5	3	3
* – общее количество мест;				
** – количество мест для приезжающей команды				

Ц.1.2.2 За пределами стадиона должны быть предусмотрены зоны паркования для автобусов и автомобилей зрителей согласно требованиям таблицы 7.6 ДБН 360 и 5.9-5.10 ДБН В.2.3-15 и таблицы Ц.1.

К игровой зоне стадиона должен быть обеспечен проезд для автомобилей экстренной помощи согласно требованиям ДБН В.2.3-5.

Ц.1.3 Входная зона. Вход на стадион и выход зрителей

Ц.1.3.1 Футбольные стадионы должны по внешнему периметру иметь ограждение, около которого сооружаются контрольно-пропускные пункты, где может проводиться первая проверка зрителей и, в случае необходимости, личный досмотр. Вторая проверка может быть организована при входе на стадион.

Ц.1.3.2 Доступ на стадион зрителей и их выход из стадиона должен быть безопасным и иметь:

- площадь для свободного движения зрителей согласно требованиям 2.4,

2.5;

- отдельные входы для попадания зрителей на стадион и выходы из него, оборудованы турникетами. Турникеты нельзя использовать одновременно на вход и выход;

- ворота (турникеты), обустроены так, чтобы сделать невозможным образование толпы и обеспечивать свободное прохождение зрителей;

- входные двери и ворота оснащены устройствами для закрывания и быстрого их отпирания, в том числе вручную;

- эвакуационные проходы и лестницы в секторах, обеспеченные фотолюминисцентными указателями, которые состоят с объемной и плоской разметки, для визуализации в условиях темноты и задымления путей эвакуации (коридоров, лестниц, эвакуационных выходов и т.д.), мест размещения средств противопожарной и противоаварийной защиты. Отмеченная продукция должна иметь сертификат соответствия. Все ворота, которые ведут из стадиона, должны быть окрашены в яркие цвета;

- четкие показатели соответствующие направлению движения.

Ц.1.3.3 Стадионы, претендующие на проведение матчей высшего уровня (УЕФА, ФИФА, ФФУ), должны быть оборудованные электронной системой контроля допуска зрителей

Ц.2 АРХИТЕКТУРНО-ПЛАНИРОВОЧНЫЕ РЕШЕНИЯ

Ц.2.1 Общие требования

Ц.2.1.1 Футбольные стадионы в соответствии с регламентом инфраструктуры стадионов УЕФА классифицируются в зависимости от количества мест; наличия покрытия; навеса на стадионе; состояния и качества газона показателей освещения, по категориям (таблица Ц.1): элитная; третья; вторая; первая.

Основные показатели стадионов в зависимости от классификации приведены в таблице Ц.1.

Ц.2.1.2 На стадионах должны быть предусмотрены условия для приема зрителей-инвалидов и других маломобильных групп населения согласно

требованиям приложения Г этого ДБН и ДБН В.2.2-17, кроме того, на футбольных стадионах следует предусматривать:

- специальный вход и места для зрителей-инвалидов и других маломобильных групп населения и сопровождающих их лиц;
- специально обозначенные и обустроенные места для инвалидов, которые передвигаются на инвалидных колясках.

Ц.2.2 Игровая зона

Ц.2.2.1 Игровая зона футбольных стадионов включает:

- игровое поле (подраздел Ц.2.2.3);
- сектор для разминки (подраздел Ц.2.2.4);
- ворота, запасные ворота (подраздел Ц.2.2.5);
- скамьи для запасных игроков (подраздел Ц.2.2.6).

Ц.2.2.2 Игровая зона, которая включает игровое поле и имеет размеры 120 м x 80 м, должна иметь травяное покрытие, ширина которого от боковой линии игрового поля не менее 1,5 м, расстояние от боковой линии игрового поля не менее 6 м, от каждой линии ворот – не менее чем 7,5 м.

Ц.2.2.3 Игровое поле

Игровое поле должно быть гладким, ровным и иметь: натуральный или искусственный газон, дренажную систему, для предотвращения выхода стадиона из строя через затопление; систему полива; систему искусственного подогрева согласно требованиям приложения Ф этих Норм для предотвращения замерзания в случае низкой температуры, чёткую разметку согласно правилам игры; соответствующие размеры согласно таблице Ц.1.

Ц.2.2.3.1 Установление рекламных щитов вокруг игрового поля не должно иметь высоту более 90 см, нести угрозу безопасности игроков, зрителей, официальных и других лиц; мешать обзору поля.

Ц.2.2.3.2 Расстояние между линиями, которые ограничивают игровое поле, и рекламными щитами, изготовленные из негорючего материала, должна быть не менее:

- на протяжении боковой линии – 4 м;

- за лінією ворот – 5 м;
- около углових знамен – 3 м.

Ц.2.2.4 Сектор для розминки

Ц.2.2.4.1 Для розминки запасних ігровиків повинна бути відведена зона вздовж бокової лінії або за рекламними щитами за воротами. В разі нещастя поблизу раздевалок команд на стадіонах третьої і елітної категорії слід передбачувати однакові приміщення для ігровиків кожної команди площею не менше ніж 105 м^2 ($7 \text{ м} \times 15 \text{ м}$).

Ц.2.2.5 Ворота, запасні ворота

Ц.2.2.5.1 Стойки і поперечини повинні бути виготовлені з дерева, металу або іншого матеріалу круглої або еліптичної форми. Вони повинні відповідати вимогам правил гри, прийнятих Міжнародним радою футбольних асоціацій, а саме:

- відстань між стойками ворот повинно становити 7,32 м;
- відстань від нижнього краю поперечини до землі повинно становити 2,44 м.

Ц.2.2.5.2 Запасні ворота повинні бути виготовлені з матеріалу аналогічного основним воротам. В разі необхідності вони повинні бути встановлені в термін 15 хвилин і відповідати вимогам Ц.2.2.5.1.

Ц.2.2.6 Скам'я для запасних ігровиків

Ц.2.2.6.1 Дві скам'я для запасних ігровиків не менше ніж на 13 осіб кожна повинні бути обладнані місцями відповідної висоти для сидіння і розміщені по обидві сторони середньої лінії з зовнішньої сторони поля на відстані не менше п'яти метрів від бокової лінії поля.

Скам'я повинні мати покриття.

Ц.2.3 Вспомогателі приміщення

Ц.2.3.0 Футбольний стадіон повинен бути обладнаний допомогателі приміщеннями, які включають:

- раздевалки для ігровиків (підрозділ Ц.2.3.1);
- кімнати для арбитрів (підрозділ Ц.2.3.2);
- медичні приміщення для надання допомоги ігровикам і арбитрам

(подраздел Ц.2.3.3);

- помещение допинг-контроля (подраздел Ц.2.3.4);
- помещение для прессы (подраздел Ц.2.3.5).

Ц.2.3.1 Раздевалки для игроков

Ц.2.3.1.1 Стадион должен иметь помещение двух одинаковых раздевалок для игроков с расчета 25 человек для каждой команды, которые должны отвечать требованиям таблицы 11 этого ДБН и иметь:

- душевые на 5 душевых кабинок с горячим водоснабжением;
- туалет с тремя отдельными кабинами с унитазами и тремя писсуарами.

Ц.2.3.1.2 При каждой раздевалке должны быть оборудована массажная комната площадью не менее 20 м² и помещение для медперсонала, который сопровождает команду, площадью не меньше чем 18 м² с санузлом и душевой.

Ц.2.3.1.3 К раздевалкам должен вести отдельный вход, который охраняется, с организацией подъезда для клубных автобусов, автомашин и через который футболисты и официальные лица могли бы безопасно входить на стадион и оставлять его, не вступая в контакт с зрителями.

Ц.2.3.1.4 В игровую зону должен вести охраняемый отдельный вход, через который участники футбольного матча должны безопасно входить на футбольное поле и оставлять его, не вступая в контакт с зрителями, представителями средств массовой информации или любыми другими посторонними лицами. Для входов в игровую зону необходимо предусмотреть соответствующие условия, обеспечивающие безопасность футболистов и официальных лиц.

Вход (выход) в игровую зону должен представлять собой защитный огнестойкий телескопический или подземный тоннель. Телескопические тоннели должны быстро вытягиваться или сжиматься в случае необходимости. Допускается несущие и ограждающие конструкции отмеченных тоннелей выполнять классом огнестойкости EI 15, при этом эти конструкции по классу распространения огня должны принадлежать к группе MO.

Ц.2.3.1.5 Рядом с раздевалками для каждой из команд должны быть

расположены два помещения для разминки площадью 105 м² каждое (7 м × 15 м), которые должны быть вентилируемы, обеспечены кондиционированием и искусственным освещением, и быть недоступными для посторонних лиц.

Ц.2.3.2 Помещение для арбитров

Ц.2.3.2.1 Стадион должен иметь комнаты для арбитров (отдельно для мужчин и женщин) и делегатов матча площадью не менее 24 м².

Ц.2.3.2.2 Комнаты для арбитров должны обеспечивать комфортность, безопасность и ограничение доступа посторонних лиц, быть оборудованными санузлами и душевыми согласно требованиям таблицы 12 этих Норм.

Ц.2.3.3 Пункт первой неотложной помощи для игроков и официальных лиц

Ц.2.3.3.1 Стадион должен быть оборудован специальной комнатой для предоставления первой неотложной медицинской помощи игрокам и официальным лицам матча.

Ц.2.3.3.2 Пункт общей площадью не менее 24 м² должен быть размещен в зоне раздевалок, и быть легко доступным при выходе с игрового поля и оборудован согласно требованиям ДБН В.2.2-10.

Ц.2.3.4 Пункт допинг-контроля

Ц.2.3.4.1 Стадион должен быть оборудован специальным пунктом допинг-контроля и отвечать таким требованиям:

- размещаться вблизи раздевалок команд, быть недоступным для посторонних лиц и представителей СМИ;

- площадь пункта должна составлять не менее 20 м² и включать комнату для ожидания, в которой могли бы одновременно находиться не менее восьми человек, комнаты тестирования и туалетов (смежные помещения).

Ц.2.3.4.2 Пункт допинг-контроля должен быть оборудованным как пункт первой неотложной помощи (см. Ц.1.2.3.2):

Ц.2.3.5 Помещение для прессы

Ц.2.3.5.1 Секторы для представителей средств массовой информации

Ц.2.3.5.1.1 На стадионе должно быть предусмотрено не меньше одного помещения (таблица Ц.1) с доступом к средствам связи, а также рабочий сектор для представителей средств массовой информации. Помещение должно иметь размеры не менее указанных в таблице Ц.1.

Ц.2.3.5.2 *Расположение телевизионных камер*

Ц.2.3.5.2.1 На стадионе должны быть предусмотрены платформы для работы телевизионных камер и их количество указано в таблице Ц. 1. Площадь платформ должна быть не менее указанной в таблице Ц.2.

Таблица Ц.2 – Характеристика платформ для телевизионных камер

Категория футбольного стадиона	Площадь платформы, м ² , не менее
Первая	4
Вторая	6
Третья	10
Элитная	12

Ц.2.3.5.2.2 Одна главная операторская платформа устанавливается на большой трибуне, располагается по центру и на высоте, которая образует угол наклона 15-20° от горизонтальной плоскости к центральной точке. Главная камера должна быть установлена так, чтобы она не была напротив солнца и находилась на одной стороне с кабинами телевизионных комментаторов.

Ц.2.3.5.2.3 Рекомендуется на основной трибуне напротив линии штрафной площадки установить две малых платформы для дополнительных 16-метровых камер.

Ц.2.3.5.2.4 На уровне футбольного поля для установки камер рекомендуется предусматривать места напротив линии площади ворот для 5-метровых камер.

Ц.2.3.5.3 *Расположения теле- и радиопунктов для комментаторов*

Ц.2.3.5.3.1 Стадион должен иметь количество пунктов для теле- и радиокментаторов согласно требованиям таблицы Ц.1.

Ц.2.3.5.3.2 Каждый комментаторский пункт должен иметь не менее трех мест и размещаться в центральной части главной трибуны на той же стороне, что

и главные телекамеры.

Ц.2.3.5.3.3 Комментаторские пункты могут не быть стационарными, а временно обустраивающимися, исходя из категории матча.

Ц.2.3.5.4 *Телестудии*

Ц.2.3.5.5.1 Стадион должен быть оборудован телестудиями, которые отвечают требованиям таблицы Ц.3

Таблица Ц.3 – Характеристика телестудий

Категория стадиона	Необходимое количество телестудий	Параметры	Дополнительные требования
Первая	-	-	-
Вторая	2	Высота – 2,3 м, длина – 5 м, ширина – 5 м	Включить презентационную студию с видом на игровое поле. Предусмотреть соответствующее пространство для безопасной зоны
Третья	2		
Элитная	3		

Ц.2.3.5.5 *Размещение внестудийного автотранспорта*

Ц.2.3.5.5.1 Размещение и площади участков внестудийного автотранспорта следует принимать в соответствии с таблицей Ц.4.

Таблица Ц.4 – Характеристика участка для внестудийного автотранспорта

Категория стадиона	Местонахождение участка	Площадь участков
Первая	-	-
Вторая	На той же стороне стадиона, что и главная телевизионная камера	Не менее 100 м ²
Третья		Не менее 1000 м ²
Элитная		Не менее 2000 м ²

Ц.2.3.5.6 *Зал для проведения пресс-конференций*

Ц.2.3.5.6.1 Вместимость зала для проведения пресс-конференций должна отвечать таблице Ц.5 и требованиям ДБН В.2.2-16.

Таблиця Ц.5 – Характеристика залов для проведення пресс-конференцій

Категорія стадіона	Кількість місць, не менше	Додаткові вимоги
Перша	-	Частина робочого медіасектора може бути використана для проведення пресс-конференцій
Вторга	25	Для проведення пресс-конференцій повинно бути не менше одного приміщення зі столом, підставкою для камери, подіумом, звуковою системою і стільцями
Третья	75	Оборудоване приміщення зі столами, підставкою для камер, подіумом, стільцями, звуковою системою
Елітна	100	

Ц.2.4 Зона для глядачів**Ц.2.4.1 Сектори трибун для глядачів**

Ц.2.4.1.1 Вмістимість стадіона повинна відповідати градостроительному розрахунку для даного регіону згідно з вимогами ДБН 360, ФФУ і регламенту змагань.

Ц.2.4.1.2 Трибуни стадіона повинні бути розділені не менше ніж на чотири окремих сектори з урахуванням вимог 3.71, 3.72, і додатка С цих Норм, кожен сектор повинен мати окремі входи, окремі турнікети, пункти харчування, туалети і інші об'єкти обслуговування.

Ц.2.4.1.3 Для кожного глядача повинно передбачатися окреме місце для сидіння, що відповідає вимогам 3.69 і 1.136 цих Норм і бути:

- прикріпленим стаціонарно до поверхні сектора;
- виготовленим з міцного матеріалу, який повинен мати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Ц.2.4.1.4 Місця для сидіння повинні мати:

- спинку висотою не менше 30 см і шириною не менше 45 см;
- мінімальну відстань між рядами 80 см.

Ц.2.4.1.5 Використання тимчасових трибун заборонено.

Ц.2.4.1.6 Не менше 5 % від загальної кількості місць на стадіоні повинно виділятися в окремо виділеному секторі стадіона виключно для

болельщиков команды гостей.

Ц.2.4.2 Секторы для VIP-персон и приглашенных гостей

Ц.2.4.2.1 Стадион должен быть оборудован местами для VIP-персон и иметь отдельную ложу для приглашенных гостей, которая должна быть размещена в центре главной трибуны над игровой зоной; отделена от места нахождения других зрителей; иметь отдельный, изолированный вход от присутствия посторонних лиц.

Ц.2.4.2.2 Количество мест и размеры секторов для VIP-персон и лож для приглашенных гостей должны выполняться согласно требованиям таблицы Ц.1.

Ц 2.4.3 Ложа прессы

Ц.2.4.3.1 Стадион должен иметь ложу для представителей средств массовой информации, которая отвечает таким требованиям:

- все места со столиками должны быть подключены к системе электроснабжения и телефонной/факс связи;
- количество мест определяется в соответствии с таблицей Ц.1.

Ц.2.4.4 Санитарно-гигиенические помещения для зрителей

Ц.2.4.4.1 В каждом секторе, отдельно для женщин, мужчин и инвалидов должны быть предусмотрены санузлы, проектирующиеся согласно требованиям таблицы 12 этих Норм.

Ц.2.4.4.2 Санузлы должны быть предусмотрены как на территории стадиона, так и за его пределами.

Ц.2.4.4.3 Санузлы должны отвечать требованиям таблицы 12 и раздела 4 этих Норм. **Ц.2.4.5 Пункт первой медицинской помощи**

Ц.2.4.5.1 На стадионе должны быть оборудованы пункты первой медицинской помощи для зрителей.

Ц.2.4.5.2 Эти пункты должны располагаться в легкодоступных местах для зрителей и для машин скорой помощи как изнутри, так и снаружи стадиона. Информация относительно прохода к ним должна обеспечиваться четкими указателями в соответствии с требованиями Ц.1.3.2.

Ц.2.4.5.3 Пункты первой медицинской помощи для зрителей должны

проектироваться по требованиям ДБН В.2.2-10.

И.3 ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К СИСТЕМЕ ИНЖЕНЕРНОГО ОБОРУДОВАНИЯ ФУТБОЛЬНЫХ СТАДИОНОВ

И.3.1 Системы электроосвещения

Ц.3.1.1 *Прожекторное освещение*

Ц.3.1.1.1 Футбольные стадионы должны быть оборудованы системой прожекторного освещения, отвечающей стандартам УЕФА.

Ц.3.1.1.2 Футбольные стадионы должны иметь систему аварийного освещения, которая в случае отказа систем электроснабжения должна обеспечивать необходимое освещение секторов, всех выходов и путей эвакуации с целью обеспечения безопасности и управления движением зрителей, а также гарантировать освещение не ниже, чем 800 лк равномерно по всему футбольному полю.

В случае отключения обеих систем следует предусмотреть наличие аварийного генератора, который должен обеспечивать необходимое освещение для экстренных ситуаций и общей эвакуации и отвечать требованиям ДБН В.2.5-23 и таблице Ц.6.

Таблица Ц.6 – Характеристика систем освещения для экстренных ситуаций и общей эвакуации

Категория стадиона	Стационарные камеры	Мобильные камеры	Автономное освещение
Первая	-	-	-
Вторая	800-1400 лк	500-1000 лк	Обеспечить значение 2/3 интенсивности освещения
Третья	1200-1400 лк	800-1000 лк	Обеспечить полное немедленное и эквивалентное значение интенсивности и без перебоев
Элитная	мин 1400 лк	мин 1000 лк	

Ц.3.2 Системы связи и сигнализации

Ц.3.2.1 *Система общественного оповещения*

Ц.3.2.1.1 Стадион должен быть оборудован системой общественного оповещения, а также системой оповещения о пожаре и управлении эвакуацией

людей не ниже 4-го типа согласно ДБН В.1.1-7. Система общественного оповещения должна быть независимой от главной системы электроснабжения.

Ц.3.2.1.2 Стадион элитной категории должен быть оборудован экраном, для передачи сообщений для зрителей в течение матча.

Ц.3.2.1.3 Стадион должен иметь систему звукоусиления.

Ц.3.2.2 *Замкнутая система видеонаблюдения*

Ц.3.2.2.1 На стадионе должна быть предусмотрена система постоянного видеонаблюдения за зрителями как на подходах к стадиону, так и на территории стадиона, секторах и трибунах.

Ц.3.2.2.2 Система постоянного видеонаблюдения должна иметь связь с комнатой контроля на стадионе и с диспетчерским пунктом и отвечать требованиям таблицы Ц.7.

Таблица Ц.7 – Характеристика системы видеонаблюдения

Категория стадиона	Требования к системе видеонаблюдения стадиона	Дополнительные требования
Первая	-	-
Вторая		
Третья и элитная	Стационарная замкнутая система видеонаблюдения должна быть оборудована в середине и снаружи	Замкнутая система видеонаблюдения должна иметь встроенное устройство для осуществления фотоснимков и цветные мониторы в диспетчерском пункте

Ц.3.2.3 *Диспетчерский пункт*

Ц.3.2.3.1 Для координации действий всех служб относительно проведения матча и обеспечения общественного порядка и безопасности на стадионе второй, третьей и элитной категории должен быть устроен диспетчерский пункт, оборудованный средствами связи для общего обзора в середине стадиона.

Ключевые слова: изменения к ДБН, спортивные сооружения, анализ, нормативные документы, открытые спортивные сооружения, футбольные стадионы, функционально-планировочные требования, земельные участки